مجله علم سنجی کاسپین
Caspian Journal of Scientometrics
e-ISSN: 2423-4710 p-ISSN: 2383-157X

Drawing a Thematic Map of the Scientific Articles in the Field of "Business in Libraries" at the Scopus

Shahnaz Jamali (MA) [1]*, Saeed Ghaffari (PhD) [2]

1. Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran.
2. Payame Noor University, Qom Center, Qom, Iran.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]

[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

ABSTRACT

Article Type:
Research Paper

Background and aim: The topics discussed concerning business in libraries have been more about examining the performance of the library in this regard. The aim of this study was to draw a scientific map of articles in the field of "Business in Libraries" indexed in the Scopus during 2000-2021.

Materials and methods: The thematic map of the field of "Business in Libraries" was drawn using the qualitative content analysis method and social network analysis. The study population was 213 articles in the field of "Business in Libraries". Excel was used to analyze and prepare the data, and Node XL and VOS viewer were used to draw a scientific map.

Findings: The topics discussed concerning the field of business were more focused on the evaluation of graded assignments, sustainable value, higher education, anxiety, applications, customer relations, value added, modern strategies, business students and websites. Based on the degree, betweenness and eigenvector centrality, the three keywords "evaluation of graded assignments", "sustainable value" and "higher education" with (37, 3064.667, 0.116), (13, 978.500, 0.028) and (9, 513.667, 0.032) were the most important keywords, respectively. Based on the closeness centrality, "modern strategies" and "applications" with (0.0004) as well as "sustainable value", "higher education", "daylight" and "website" with (0.0005) were the most important keywords.

Conclusion: In recent years, the growth trend of articles in the field of business has been declining, and the thematic map of the business vocabulary network in the library environment is a low-density network and it has little communication compared to the whole network.

Received:
21 Feb. 2022
Revised:
11 June 2022
Accepted:
18 June 2022

Keywords: Scientific outputs, Library business, Drawing a thematic map, Content analysis, Bibliometrics

Cite this article: Jamali S, Ghaffari S. Drawing a Thematic Map of the Scientific Articles in the Field of "Business in Libraries" at the Scopus. *Caspian Journal of Scientometrics*. 2022; 9(1): 69-81.

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

*Corresponding Author: Shahnaz Jamali
Address: Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran.
E-mail: sh.jamali@of.iut.ac.ir

مجله علم‌سنجی کاسپین
Caspian Journal of Scientometrics
e-ISSN: 2423-4710 p-ISSN: 2383-157X
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]

[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

ترسیم نقشه موضوعی مقالات علمی حوزه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» در پایگاه اسکوپوس

شهناز جمالی (MA) [۱*]، سعید غفاری (PhD) [۲]

۱. دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران.
۲. دانشگاه پیام نور، مرکز قم، قم، ایران.

چکیده

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

سابقه و هدف: موضوعات مورد بحث در رابطه با کسب و کار در کتابخانه‌ها، بیشتر در مورد بررسی عملکرد کتابخانه در این راستا بوده است. هدف از این پژوهش ترسیم نقشه علمی مقالات حوزه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» نمایه‌شده در پایگاه اسکوپوس طی بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ است.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش با روش تحلیل محتوای کیفی و با استفاده از تحلیل شبکه اجتماعی، نقشه موضوعی حوزه «کسب و کار کتابخانه‌ها» ترسیم شد. جامعه پژوهش ۲۱۳ مقاله در حوزه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» است. برای تحلیل و آماده‌سازی داده‌ها از نرم‌افزار اکسل و به منظور ترسیم نقشه‌های علمی، از نرم‌افزار Node XL و VOSviewer استفاده شد.

یافته‌ها: موضوعات مورد بحث در رابطه با حوزه کسب و کار بیشتر با محوریت ارزیابی تکالیف درجه‌بندی شده، ارزش پایدار، آموزش عالی، اضطراب، برنامه‌های کاربردی، روابط مشتری، ارزش افزوده، استراتژی‌های مدرن، دانشجویان بازرگانی و وب‌سایت بود. بر اساس شاخص مرکزیت درجه، بینابینی و بردار ویژه به ترتیب سه کلیدواژه «ارزیابی تکالیف درجه‌بندی شده» با (۳۷، ۳۰۶۴/۶۶۷، ۰/۱۱۶)، کلیدواژه «ارزش پایدار» با (۱۳، ۹۷۸/۵۰۰، ۰/۰۲۸) و «آموزش عالی» با (۹، ۵۱۳/۶۶۷، ۰/۰۳۲) و بر اساس شاخص مرکزیت نزدیکی «استراتژی‌های مدرن» و «برنامه‌های کاربردی» با (۰/۰۰۰۴) و «ارزش پایدار»، «آموزش عالی»، «روشنایی روز» و «وب‌سایت» با (۰/۰۰۰۵) مهم‌ترین کلیدواژه‌ها بودند.

نتیجه‌گیری: در سال‌های اخیر روند رشد مقالات در حوزه کسب و کار کاهشی بوده و نقشه موضوعی شبکه واژگان کسب و کار در محیط کتابخانه یک شبکه کم تراکم است و ارتباطات کمی به نسبت کل شبکه در آن وجود دارد.

واژگان کلیدی: تولیدات علمی، کسب و کار کتابخانه‌ها، ترسیم نقشه موضوعی، تحلیل محتوا، کتاب‌سنجی

دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۲
ویرایش: ۱۴۰۱/۳/۲۱
پذیرش: ۱۴۰۱/۳/۲۸

استناد: شهناز جمالی، سعید غفاری. ترسیم نقشه موضوعی مقالات علمی حوزه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» در پایگاه اسکوپوس. مجله علم‌سنجی کاسپین. ۱۴۰۱؛ ۹(۱): ۸۱-۶۹.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

* **مسئول مقاله:** شهناز جمالی
آدرس: اصفهان، دانشگاه صنعتی اصفهان.
رایانامه: sh.jamali@of.iut.ac.ir

مقدمه

در حال حاضر سیر تحولات جهانی، نوآوری را در خط مقدم توسعه‌ی فناوری و توسعه‌ی اقتصادی قرار داده است. تجربه موفقیت‌آمیز اغلب کشورهای پیشرفته و نیز برخی از کشورهای درحال‌توسعه در عبور از بحران‌های اقتصادی به واسطه توسعه‌ی کارآفرینی و نوآوری در آن کشورها، موجب گردیده تا سایر کشورها نیز برای کارآفرینی و شکل‌گیری کسب و کارهای نوآورانه اهمیت خاصی قائل گردند (۱). تغییرات مداوم محیطی بر اثر تحولات تکنولوژیکی، بقای سازمان‌ها را به اشکال مختلفی تهدید می‌کند. سازمان‌ها برای ادامه حیات خود نیازمند انتخاب استراتژی مناسب جهت حداکثر سازی بهره‌برداری از فرصت‌های محیطی با توجه به نقاط قوت و ضعف خود هستند (۲). همگام با تحولات فناوری و دگرگونی‌های روزافزون، نهادهای اجتماعی نیز برای حفظ بقای خود نیازمند استفاده از شیوه‌های نوین و راه‌کارهای موثرتری هستند (۳).

در این میان کتابخانه‌ها به عنوان سازمان‌هایی که نیازمند دستیابی به فناوری‌های روز هستند، برای حضور فعال در بازار پررقابت اطلاعات، به بازنگری در شیوه‌های سنتی ارائه خدمات و معرفی محصولات خویش به جامعه کاربران بالفعل و بالقوه نیازمندند. در این مسیر با بهره‌گیری از اصول بازاریابی اهداف خود را شناسایی نموده، با کاربران و نیازهای آن‌ها آشنا می‌شوند و بر اساس شناخت به توسعه محصولات و خدمات خود می‌پردازند. با این دیدگاه کتابخانه سازمانی بازارمدار است که در آن کل فعالیت‌های فراهم‌آوری، پردازش، ذخیره‌سازی و اشاعه اطلاعات با توجه به نیازهای کاربر جهت می‌گیرد و در این راه نه تنها به ارضای نیازهای موجود توجه دارد؛ بلکه در پی ایجاد تقاضای جدید نیز است (۴). رویارویی با این شرایط، توجه بیش از پیش کتابخانه‌ها را به سمت ایجاد کسب و کار و بازاریابی سوق می‌دهد. ایجاد کسب وکار موجب افزایش درآمد، بالا بردن سود، پیدا کردن شرکای جدید، ایجاد بازاری جدید و گرفتن تصمیم‌های استراتژیک می‌شود (۵).

با توجه به اهمیت ایجاد کسب و کار در کتابخانه‌ها به دلیل تغییرات ناشی از عدم بودجه‌گذاری مناسب، و کاهش مراجعان به دلیل تحولات اقتصادی و اجتماعی و همچنین پیشرفت فناوری و نبود تحقیقی جامع در این خصوص، بررسی تحقیقات مرتبط با حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها جهت ارتقاء و کیفیت فعالیت‌ها در این زمینه روشی کاربردی است.

روش‌های متعددی جهت بررسی تولیدات علمی طراحی و ایجاد شده‌اند که روش‌های مطرح شده در علم‌سنجی یکی از متداول‌ترین روش‌های ارزیابی فعالیت‌های علمی و مدیریت پژوهش است. علم‌سنجی، حوزه‌ای است که بررسی کمّی تولیدات و سیاست‌گذاری‌های علمی، ارتباط علمی دانش‌پژوهان و ترسیم نقشه‌های علم را در بر می‌گیرد (۶). روش‌های علم‌سنجی در حوزه‌های علمی مختلفی مورد توجه قرار گرفته است. هر چند که تغییرات در حوزه‌های علمی امری قابل‌اجتناب نیست؛ اما این امر سبب اختلاف نظرهایی در واژگان، محتوا و معنا می‌شود. در این راستا ایجاد تصویری از چگونگی وضعیت پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه به منظور ترسیم ساختار مفهومی با روش تحلیل هم‌واژگانی، به‌عنوان یک مدل مفهومی ضرورت دارد. تحلیل هم‌واژگانی روشی کارآمد از نوع تحلیل محتواست و بر اساس هم‌رخدادی واژگان در متون و مدارک عمل می‌کند و یکی از کاربردهای اصلی این روش، ایجاد شبکه مفهومی مدارک برای تحلیل ارزیابی بهتر یک حوزه علمی است (۷ و ۸).

شناسایی، درک و تحلیل دقیق متغیرهای استخراج‌شده از روش تحلیل محتوا و همچنین لزوم داشتن اشراف کلان نسبت به متغیرهای مطرح‌شده در این زمینه، نیازمند ترسیم نقشه‌های علم‌سنجی و کتاب‌سنجی است (۹). نقشه‌های کتاب‌شناختی و علم‌سنجی، نوعی نمایش بصری هستند که در آن موجودیت‌ها و روابط میان آنها نشان داده می‌شود و ساختار متون علمی در یک حوزه مد نظر قرار می‌گیرد (۱۰).

سعید و سهیلی بر اساس اصول بازاریابی از ۴ بعد مکان، محصولات و خدمات، ترویج و قیمت در کتابخانه به این نتیجه رسیدند که کتابخانه پردیس بین‌المللی کیش در وضعیت مطلوبی است (۱۱). فلاح کردآبادی در تحقیقی به مسئله نقش کتابخانه‌های عمومی در کارآفرینی از دیدگاه مدیران پرداخته است و به این نتیجه رسید که تنها تکلیف کتابخانه‌های عمومی، تأمین ماده‌های اولیه مانند اطلاعات و کتب نبوده بلکه لازم است، با ایجاد شیوه‌ها و راهکارهای مناسب و جدید، انگیزه‌ها، دوام مطالعه و خواندن را افزایش دهد و با فراهم‌آوردن امکانات مادی و معنوی و رفع موانع موجود، مسیر رشد و شکوفایی جهت ترویج و توسعه کارآفرینی را هموار سازد (۱۲).

قاضی میرسعید، معتمدی و شاهیوند با بررسی مقایسه بازاریابی در کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران و شهید بهشتی بر اساس مدل 7p به این نتیجه رسیدند که نمره‌های بازاریابی خدماتی در کتابخانه‌های علوم پزشکی تهران نسبت به شهید بهشتی پایین‌تر بوده و توجه به دانش تخصصی و روزآمدسازی آنان، آموزش و سنجش دوره‌های توانمندی‌ها و همچنین بهره‌مندی از ارتباط فردی مناسب بین کتابدار و کاربران می‌تواند تأثیر به‌سزایی بر روند بازاریابی داشته باشد (۱۳).

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

کاظمی و سیفی در پژوهشی با استفاده از روش مرور نظامند نشان دادند که کارآفرینی در کتابخانه‌ها با مسائل و مشکلات بسیاری مواجه است. برای رفع آنها نیاز به مطالعه و پژوهش است و تا زمانی که مسائل و مشکلات اساسی شناسایی نشوند، موجب هدر رفت هزینه، زمان و اتلاف منابع انسانی خواهد بود (۱۴). عطائی ظاهر و همکاران در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که امکان و ضرورت ارائه خدمات مؤثر بر توسعه اقتصادی در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد بیش از حد متوسط بوده، همچنین زیرساخت فضا، تجهیزات و امکانات، زیرساخت نیروی انسانی و بودجه کمتر از حد متوسط ارزیابی شده است (۱۵).

Ables و Magi در مقاله خود در مورد شیوه‌ها و عملکرد فعلی در ۲۰ کتابخانه برتر مدرسه کسب و کار خاطر نشان می‌کنند در صورت تغییر، کتابداران دانشگاهی و مدیران کتابخانه می‌تواند از یادگیری شیوه‌ها و روندهای موجود در منابع و خدمات ارائه‌شده توسط کتابداران در کتابخانه‌های دیگر بهره‌مند شوند (۱۶). Welch در پژوهشی دریافت که شروع کسب و کار کوچک نیازمند متخصصین حرفه‌ای این رشته، برای رسیدن به موفقیت است. از جمله مباحثی که مؤسسات با آن روبه رو هستند، برنامه‌ریزی، یادگیری مهارتی و سواد مالی بوده است. هرچند که کتابخانه‌ها توسط تجار به رسمیت شناخته نشده‌اند ولی قابلیت‌های خود را دارند. کتابداران باید نقش و حرفه خود را در میان جامعه کسب و کار با استفاده از مشارکت تقویت کنند. مشارکت پایه و اساس اولیه کسب و کار و ارائه خدمات به آنان است (۱۷).

Bourke و همکاران در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که کتابخانه‌های دانشگاهی باید با فراهم‌آوری کتاب‌های درسی یا سایر مطالب درسی، جمع‌آوری، سازماندهی و حفظ مطالعات موردی و چندرسانه‌ای و روابط آنها با ناشران بیشتر مورد توجه قرار گیرند و باید با واحدهای فناوری و آموزش همکاری کنند تا درصورت امکان برنامه‌ریزی مشترک داشته باشند (۱۸). Hamad و همکاران در مقاله‌ای به این نتیجه رسیدند که هوش تجاری ابزارهای تحلیلی قدرتمندی مانند تجسم و داده‌کاوی را ارائه می‌دهد که منجر به تصمیم‌گیری آگاهانه می‌شود و از این‌رو تجربه کاربر را دگرگون می‌کند و آن را به سطح پیشرفته‌تری می‌رساند (۱۹).

مرور پژوهش‌ها نشان داد که اگر چه در مقالات زیادی در مورد ضرورت ایجاد بازاریابی و کارآفرینی و امکان راه‌های دستیابی به این موارد در کتابخانه‌ها تاکید شده است؛ اما در هیچ یک از این پژوهش‌ها بر نحوه کسب و کار و نوع کسب و کار در کتابخانه‌ها جهت کارآفرین شدن کتابخانه‌ها و همچنین نوع محصولات موجود در کتابخانه‌ها اشاره نکرده‌اند. امروزه شمار فراوانی از موسسه‌ها و افراد از فرصت تبدیل کار فراهم‌آوری اطلاعات به یک کار بازرگانی بهره برده‌اند و این در حالی است که اندکی از این کارهای اقتصادی از کتابخانه‌ها و بیشترشان از بخش کسب و کار سرچشمه گرفته‌اند. بسیاری از این کسب و کارها همان اطلاعات کتابخانه‌ها را ارائه می‌کنند در حالی که پاره‌ای دیگر اطلاعاتی را فراهم می‌سازند که کتابخانه‌ها بار این اطلاعات را در گذشته نادیده گرفته یا به ارزش واقعی آن برای کاربران پی نبرده‌اند (۲۰).

بررسی‌ها نشان می‌دهد که گرچه در حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها پژوهش‌های متعددی به روش مروری یا توصیفی صورت گرفته است؛ اما تاکنون پژوهشی به شیوه علم‌سنجی و با روش‌های به‌کار گرفته در این پژوهش انجام نشده است.

با توجه به اهمیت کسب و کار در کتابخانه‌ها و نادیده گرفتن این موضوع توسط بسیاری از کتابخانه‌ها و همچنین پژوهشگران این حیطه، پژوهش حاضر بر آن است تا با بررسی متون این حوزه طی بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ در پایگاه اسکوپوس (Scopus)، ضمن شناسایی خلاءهای موجود، محوریت مطالعات کسب و کار در کتابخانه‌ها را شناسایی و با ارائه نقشه مفهومی این حوزه؛ کتابخانه‌ها را در زمینه‌های مرتبط با کسب و کار و استفاده از منابع خود و همچنین تهیه تجهیزات مورد نیاز مطابق با دانش روز دنیا یاری نماید. با توجه به هدف فوق این پژوهش درصدد پاسخگویی به سوالات زیر است:

– مهم‌ترین موضوع‌های اصلی مورد توجه نویسندگان در حیطه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» چیست؟

– وضعیت مهم‌ترین موضوع‌های اصلی مورد توجه نویسندگان در حیطه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» بر اساس معیاری‌های مرکزیت بینابینی، مرکزیت درجه، مرکزیت نزدیکی و مرکزیت بردار ویژه چگونه است؟

– وضعیت همکاری نویسندگان (هم‌نویسندگی) در حوزه «کسب و کار در کتابخانه» چگونه است؟

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع پژوهش کاربردی و علم‌سنجی است که با روش تحلیل محتوای کیفی روی متن مقالات و تحلیل شبکه اجتماعی، به‌منظور ترسیم نقشه موضوعی حوزه کسب و کار کتابخانه‌ها انجام شده است. داده‌های این مطالعه با استفاده از راهبرد جستجوی زیر در بخش جستجوی پیشرفته پایگاه اسکوپوس (Scopus) طی بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ در فوریه ۲۰۲۱ برابر با اسفندماه ۱۳۹۹ گردآوری شدند. لازم به ذکر است که در این پژوهش تنها مقالات

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

(Article) مورد بررسی قرار گرفته است. علت انتخاب بازه زمانی جهت استخراج داده‌ها نیز به این دلیل است که کسب و کار در حیطه‌ی کتابخانه‌ها به دلیل ظهور فناوری‌های نوین، اینترنت و همچنین وضعیت اقتصادی از سال ۲۰۰۰ به بعد به‌عنوان یک موضوع مهم تلقی شد و مطالعات قبل از این سال‌ها مطابق با بررسی‌های قبلی و همچنین مطابق با نظریات متخصصین این حوزه، مرتبط با هدف پژوهش حاضر نبودند، لذا بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ به‌عنوان بازه استخراج داده‌های پژوهش در نظر گرفته شد.

Search Query: TITLE (Business library) OR TITLE (Business libraries) AND PUBYEAR >2000 AND PUBYEAR <2021

تا زمان گردآوری داده‌ها تعداد ۲۱۳ مقاله با فرمول جستجوی بالا در پایگاه اسکوپوس نمایه شده بود. پس از بررسی و مطالعه عنوان، چکیده و واژگان‌کلیدی مقاله به صورت موردی (تک به تک) در پایگاه اسکوپوس، مشخص شد که تمامی مقالات بازیابی‌شده مرتبط با هدف پژوهش است. در ضمن علت استفاده از پایگاه اسکوپوس این است که این پایگاه یک پایگاه داده بزرگ است و دارای سابقه طولانی بوده که از سال ۱۷۸۸ در نمایه‌سازی اسناد فعالیت دارد. این نمایه استنادی که توسط الزویر (Elsevier) ناشر هلندی دایر شده است، حاوی بیش از ۲۴۶۰۰ عنوان مجله فعال، بیش از ۱۹۴۰۰۰ کتاب از بیش از ۵۰۰۰ ناشر معتبر، بیش از ۷۵ میلیون مقاله، ۱/۴ میلیارد مرجع ذکرشده (References) از سال ۱۹۷۰، بیش از ۹/۵ میلیون مقاله کنفرانسی، ۴۳۷ میلیون پروانه ثبت اختراع از پنج کشور بزرگ ثبت اختراع در سراسر جهان، ۱۶ میلیون نمایه نویسنده و حدود ۷۰۰۰۰ پروفایل عضویت است (۲۱). بنابراین با توجه به اینکه این پایگاه یکی از کامل‌ترین و دارای قدمت بالا در نمایه‌سازی اسناد معتبر در جهان است که در مطالعات علم‌سنجی قابل‌توجهی در تمامی حوزه‌های دانش مورد استفاده قرار گرفته است باعث شد تا جهت گردآوری داده‌های پژوهش حاضر از اطلاعات این پایگاه بهره گرفته شود.

در ادامه اطلاعات مقالات مرتبط با پژوهش حاضر شامل (عنوان، سال، نام مجله، کلیدواژگان، و تعداد استنادات) در فایل با فرمت Excel .CSV ذخیره شد. به منظور بالا بردن اعتبار استخراج مفاهیم از مدارک و اثبات پایایی داده‌ها، پژوهشگر یک بار دیگر داده‌ها را در نرم‌افزار Excel از همدیگر جداسازی نمود و با دقت به بررسی آنها پرداخت. به منظور مرتب‌سازی و یکدستی اصلاحات از نرم‌افزار VOSviewer استفاده شد. به عنوان نمونه، واژه‌هایی مثل library و libraries که هم‌معنی بود و به دو شکل متفاوت در میان داده‌ها حضور داشت لازم بود تا اصلاح گردد؛ به همین منظور اصطلاح library به عنوان اصطلاح منتخب برگزیده شد. برخی از موارد دیگر مانند Academic Libraries و Academic Library که به دو شکل آمده بود یکدست‌سازی شد و اصطلاح Academic Library به عنوان واژه جایگزین انتخاب و موارد مشابه از میان واژه‌ها حذف گردیدند.

در نهایت برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Excel و برای ترسیم و تحلیل نقشه‌های علمی (شاخص‌های مرکزیت درجه، مرکزیت بینابینی، مرکزیت نزدیکی و وزن گره) از نرم‌افزار Node XL استفاده شد. نرم‌افزار Node XL یک نرم‌افزار رایگان به منظور تحلیل شبکه اجتماعی و مصورسازی است. برخی از تحلیل‌های علم‌سنجی نیز با کمک نرم‌افزار VOSviewer نسخه ۱/۶/۱۷ انجام شد. نرم‌افزار VOSviewer ابزاری قدرتمند و مفید برای ساخت و تحلیل انواع شبکه‌های علمی است. هر مفهوم در نقشه به شکل یک دایره نشان داده شده است و دارای یک برچسب است. بزرگی و کوچکی دایره‌ها، نشان‌دهنده میزان دانش موجود در هر مفهوم است. هرچه اندازه یک دایره بزرگتر باشد برچسب آن هم بزرگتر و پررنگ‌تر خواهد بود. همچنین در این نقشه فاصله بین مفاهیم در سطح نقشه نشان‌دهنده ارتباط بین مفاهیم است (۲۲). علاوه بر این از طریق افزونه Overlay Visualization موجود در این نرم‌افزار می‌توان به بررسی موضوعات بر اساس طیف زمان پرداخت و ظهور یا افول یک واژه را بر اساس بازه زمانی انجام تحقیقات در حوزه‌های پژوهشی بررسی نمود؛ لذا جهت بررسی سیر زمانی به‌کارگیری اصطلاحات موضوعی در قلمرو «کسب و کار در کتابخانه‌ها» با استفاده از نرم‌افزار VOSviewer اهمیت موضوعات مطرح‌شده در بازه‌های زمانی متفاوت در زمینه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها

از تعداد ۲۳۱ مقاله جستجو شده تعداد ده مقاله پراستناد در جدول ۱ به همراه اطلاعات نویسنده و سال انتشار آن‌ها آورده شد. آنچه که از جدول مذکور به دست آمده مقاله تحت عنوان «Collaborative consumption: Business model opportunities and barriers for fashion libraries» با نویسندگی Pedersen and Netter با دریافت ۶۹ استناد، برترین مقاله در زمینه کسب و کار کتابخانه‌ها به‌شمار می‌رود. سپس مقاله ردیف ۲ به نویسندگی Lombardo and Miree با دریافت ۴۷ استناد و مقاله ردیف ۳ نیز به نویسندگی Bowers, Bowers and Smith با دریافت ۴۰ استناد، دو مقاله دیگر هستند که مورد توجه سایر مدارک بوده و استناد بیشتری دریافت نموده‌اند.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

جهت پاسخ به پژوهش پس از یکدست‌سازی داده‌ها با کمک نرم‌افزار VOSviewer یک خروجی با فرمت Pajek تهیه شد و در نرم‌افزار Node XL فراخوانی شد. سپس تمام محاسبات علم‌سنجی با کمک این نرم‌افزار انجام گرفت. همچنین از آنجایی که این نرم‌افزار تصاویر گرافیکی مناسبی را به نمایش می‌گذارد، جهت نقشه کلی روابط میان واژگان شبکه از این نرم‌افزار استفاده شد تا تصویری مناسب از موقعیت گره‌ها در شبکه به نمایش گذاشته شود. در این نقشه هر گره نشان‌دهنده یک کلیدواژه است. اگر دو کلیدواژه در یک مقاله به‌کار برده شده باشند، توسط یک ضلع به یکدیگر متصل می‌شوند. شکل ۱ نقشه موضوعی مقاله‌های حوزه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» را نشان می‌دهد.

جدول ۱. مقاله‌های پر استناد حوزه کسب و کار کتابخانه‌ها در پایگاه اسکوپوس طی بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱

ردیف	سال	عناوین	نویسنده	تعداد استناد
۱	۲۰۱۵	Collaborative consumption: Business model opportunities and barriers for fashion libraries	Pedersen ERG, Netter S	۶۹
۲	۲۰۰۳	Caught in the web: The impact of library instruction on business students' perceptions and use of print and online resources	Lombardo SV, Miree CE	۴۷
۳	۲۰۰۹	Interdisciplinary synergy: A partnership between business and library faculty and its effects on students' information literacy	Bowers CVM, Chew B, Bowers MR, Ford CE, Smith C, Herrington C	۴۰
۴	۲۰۰۶	Bibliometric analysis - A new business area for information professionals in libraries? Support for scientific research by perception and trend analysis	Ball R, Tunger D	۳۶
۵	۲۰۰۹	Use of electronic resources in business school libraries of an Indian state: A study of librarians' opinion	Swain DK, Panda KC	۳۵
۶	۲۰۱۲	Factors affecting the adoption of online library resources by business students	Booker LD, Detlor B, Serenko A	۳۴
۷	۲۰۰۲	A qualitative study of web-mounted pathfinders created by academic business libraries	Dunsmore C	۲۹
۸	۲۰۰۳	Anticipating library use by business students: The uses of a syllabus study	Dewald NH	۲۴
۹	۲۰۰۵	What do they tell their students? Business faculty acceptance of the web and library databases for student research	Dewald NH	۲۳
۱۰	۲۰۰۴	International business students: A study on their use of electronic library services	Song YS	۲۱

این شبکه یک شبکه بدون جهت با ۱۹۶ گره و ۱۵۲ ضلع است. تراکم شبکه نشان‌دهنده نسبت پیوندهای موجود به تعداد کل پیوندهای ممکن است. هرچه تراکم گراف به یک نزدیک‌تر باشد شبکه منسجم‌تر و دارای تراکم بیشتری است و بالعکس هرچه به صفر نزدیک‌تر باشد، شبکه سست‌تر و کم تراکم‌تر است. همان‌طور که در جدول ۲ مشخص است تراکم این شبکه ۰/۰۰۷ است که نشان می‌دهد شبکه موضوعی این حوزه گسسته و کم‌تراکم است. بدین معنا که بین

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

موضوعات در شبکه کسب و کار در محیط کتابخانه می‌توانست ارتباط بیشتری صورت گیرد اگر به موضوع کسب و کار در کتابخانه‌ها نیز بیشتر توجه می‌شد. در جدول ۲ خصوصیات کلی شبکه ذکر شده است.

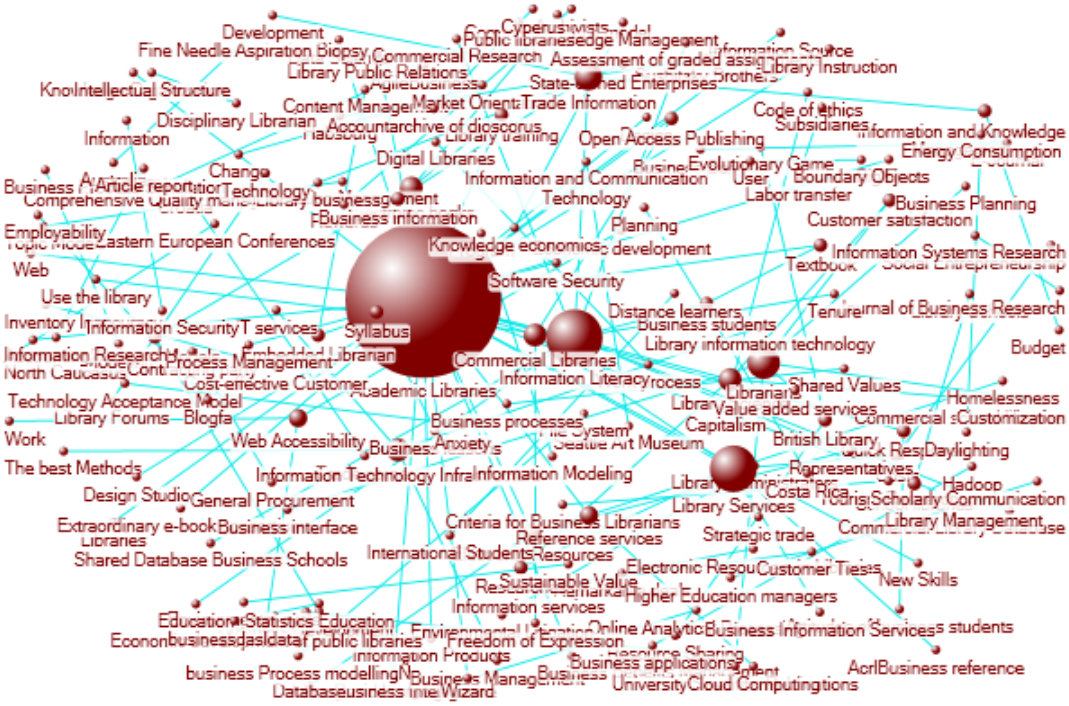

شکل ۱. نقشه موضوعی مقاله‌های حوزه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» نمایه شده طی بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱

جدول ۲. خصوصیات کلی شبکه حاصل هم‌رخدادی واژگان

نوع نمودار	بدون جهت
گره	۱۹۶
ضلع‌های منحصر به فرد	۱۵۲
قطر شبکه	۸
فاصله ژئودیسک میانگین	۳/۲۷۰۷۴۲
تراکم گراف	۰/۰۰۷۹۵۳۹۵۱

جدول ۳ گره‌های با بیشترین درجه را به همراه زیرگراف دربرگیرنده گره‌ها نشان می‌دهد. همان‌طور که از جدول ۳ مشخص است، ارزیابی تکالیف درجه‌بندی شده با ۳۷ درجه بیشترین درجه را در میان سایر گره‌ها دارد. بعد از آن ارزش پایدار با دارا بودن ۱۳ درجه و آموزش عالی با داشتن ۹ درجه در رتبه دوم و سوم مهمترین کلیدواژه‌ها در حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها قرار دارند.

در این پژوهش همچنین به بررسی طیف زمانی به کارگیری موضوعات مطرح در مطالعات حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها پرداخته شد.

شکل ۲ «مصورسازی لایه‌ای» شبکه در حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها را نشان می‌دهد. رنگ‌های این نقشه توسط وزن و امتیاز آنها در شبکه تعیین می‌شود. در تصویر فوق بر اساس نوار گوشه پایین و سمت راست نقشه اهمیت موضوعات مطرح‌شده در مقالات را بر اساس سال انتشار آنها نشان می‌دهد. رنگ آبی در این نقشه فاصله به‌کارگیری موضوعات طی بازه زمانی ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۰ را نشان می‌دهد. اهمیت کسب و کار در کتابخانه‌ها در بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ از رنگ آبی به رنگ سبزآبی متمایل شده و با توجه به اندازه گره کتابخانه‌های دانشگاهی در نقشه نشان می‌دهد که اهمیت موضوع کسب و کار در کتابخانه‌های دانشگاهی، سواد اطلاعاتی و خدمات کتابخانه طی این بازه زمانی در اکثریت مطالعات مطرح بوده است. همچنین بازه زمانی ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ نیز که به سمت رنگ زرد متمایل شده است نشان می‌دهد که در حوزه مد نظر، مطالعات کمی صورت گرفته و به موضوعات کسب و کار در کتابخانه‌ها توسط پژوهشگران چندان توجهی نشده است.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

جدول ۳. گره‌های با بیشترین میزان اندازه در شبکه مقاله‌های حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها

ردیف	کلیدواژه	اندازه	زیرگراف
۱	ارزیابی تکالیف درجه‌بندی شده	۳۷	
۲	ارزش پایدار	۱۳	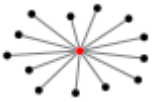
۳	آموزش عالی	۹	
۴	اضطراب	۶	
۵	برنامه‌های کاربردی	۵	
۶	روابط مشتری	۵	
۷	ارزش افزوده	۴	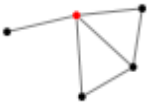
۸	استراتژهای مدرن	۴	
۹	دانشجویان بازرگانی	۴	
۱۰	وب‌سایت	۴	

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

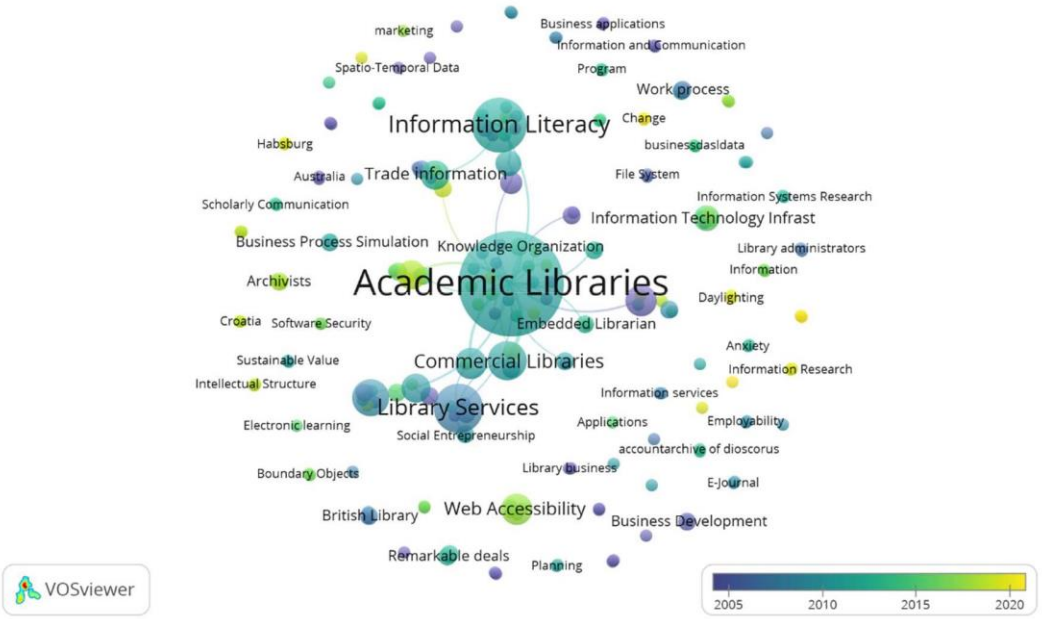

شکل ۲. ساختار لایه‌ای شبکه مفاهیم حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها برگرفته از نرم‌افزار VOSviewer

برای بررسی میزان تأثیرگذاری موضوعات در نقشه موضوعی حیطه کسب و کار از معیارهای مرکزیت استفاده شد. یکی از معیارهای مورد استفاده، مرکزیت بینابینی است. این معیار تعداد دفعات قرارگرفتن یک گره در کوتاه‌ترین مسیر موجود بین دیگر گره‌ها را اندازه‌گیری می‌کند. هرچه تعداد کوتاه‌ترین مسیرهای میان گره‌های شبکه که از یک گره خاص رد می‌شوند بیشتر باشد، مقدار مرکزیت بینابینی آن گره بیشتر بوده و در نتیجه گره مورد نظر دارای موقعیت حساس‌تری است. جدول ۴ گره‌های با بیشترین مقدار مرکزیت بینابینی را نمایش می‌دهد. همان‌گونه که از جدول مشخص است کلیدواژه «ارزیابی تکالیف درجه‌بندی شده با ارزش ۳۰۶۴/۶۶۷ دارای بیشترین مرکزیت بینابینی است. بعد از آن گره‌های «ارزش پایدار» و «روشنایی روز» به ترتیب با ارزش ۹۷۸/۵۰۰ و ۹۷۸/۵۰۰ در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند.

مرکزیت بردار ویژه نشان‌دهنده میزان ارتباط یک گره با سایر گره‌های قدرتمند و مرکزی در یک شبکه است که بر اساس آن گره‌های با مقادیر ویژه بالاتر، با گره‌های تاثیرگذار پیوند دارند. بر اساس جدول ۴ سه کلیدواژه ارزیابی تکالیف درجه‌بندی شده، «ارزش پایدار» و «آموزش عالی» بر اساس مرکزیت بردار ویژه دارای مقادیر بالایی بوده‌اند. بر اساس مرکزیت نزدیکی هر چه یک گره در شبکه کوچکتر نشان داده شود از نزدیکی بیشتری نسبت به سایر گره‌ها در شبکه برخوردار است طبق این تعریف استراتژی‌های مدرن و برنامه‌های کاربردی با مقادیر ۰/۰۰۰۴ و ارزش پایدار، آموزش عالی، روشنایی روز و وب‌سایت با مقدار عددی ۰/۰۰۰۵ از نزدیکی بیشتری نسبت به گره‌های مجاور برخوردارند.

جدول ٤. وضعیت موضوع‌های اصلی مورد توجه نویسندگان در حیطه «کسب و کار در کتابخانه‌ها» بر اساس معیاری‌های مرکزیت

کلیدواژه	مرکزیت بینابینی	مرکزیت نزدیکی	مرکزیت بردار ویژه
ارزیابی تکالیف درجه‌بندی شده	۳۰۶۴/۶۶۷	۰/۰۰۷	۰/۱۱۶
ارزش پایدار	۹۷۸/۵۰۰	۰/۰۰۵	۰/۰۲۸
آموزش عالی	۵۱۳/۶۶۷	۰/۰۰۵	۰/۰۳۲
اضطراب	۴۰۰/۰۰۰	۰/۰۰۳	۰/۰۰۱
برنامه‌های کاربردی	۳۲۶/۸۳۳	۰/۰۰۴	۰/۰۰۸
روابط مشتری	۱/۰۰۰	۰/۲۰۰	۰/۰۰۰
ارزش افزوده	۸۵/۸۳۳	۰/۰۰۵	۰/۰۲۷
استراتژی‌های مدرن	۲۴۲/۰۰۰	۰/۰۰۴	۰/۰۲۳
روشنایی روز	۶۳۸/۳۳۳	۰/۰۰۵	۰/۰۲۱
وب‌سایت	۴۷۱/۰۰۰	۰/۰۰۵	۰/۰۲۰

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

به منظور بررسی وضعیت همکاری نویسندگان در نگارش مقاله‌های حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها نیز به بررسی مشارکت نویسندگان در تولید مقالات پرداخته شد. در این بررسی مشخص شد که اکثریت مقالات حاصل تک‌نویسندگی است. همان‌طور که از جدول ۵ مشخص است ۱۱۴مقاله توسط تک نویسنده به نگارش در آمده است. بدین معنی که ۱۱۴ نویسنده به صورت تک نفری مقاله نوشته‌اند. سپس دو نویسندگی (مشارکت در ۵۹ مقاله) و سه نویسندگی (مشارکت در ۲۱ مقاله)، کمترین تعداد گروه نیز متعلق به گروه ۶ نفره است. به‌طوری‌که در مقاله‌های مورد بررسی تنها یک مقاله حاصل تلاش ۶ نفر از نویسندگان است. در بین گروه‌ها بیشترین همکاری در ۴ مقاله حاصل همکاری Bhatat Mehra، Bradley Wade Bishop و Robert P. Partee ll است.

جدول ۵. الگوی هم‌نویسندگی پژوهشگران در حوزه کسب و کار کتابخانه‌ها

تعداد اعضای گروه	تعداد رکورد
تک نویسندگی	۱۱۴
دو نویسندگی	۵۹
سه نویسندگی	۲۱
چهار نویسندگی	۱۴
پنج نویسندگی	۲
شش نویسندگی	۱
هفت نویسندگی	۲
مجموع	۲۱۳

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر در زمینه کسب و کار در کتابخانه‌ها نشان داد که تولید مقالات در زمینه کسب و کار در کتابخانه‌ها در جهان بسیار پایین است و از روند رشد نامناسب برخوردار است به‌طوری‌که پس از یک دوره افزایش روند کاهشی را در پیش رو داشته است. در خصوص روند رشد بسیار پایین مقالات این حوزه تعداد استنادات دریافتی به این مقالات نیز گویای روند رشد بسیار کم مقالات بوده، به‌طوری‌که مقاله تحت عنوان " Collaborative consumption: Business model opportunities and barriers for fashion libraries" به عنوان مقاله‌ای که بیشترین استناد را دریافت نموده، تنها ۶۹ استناد تا زمان انجام پژوهش حاضر دریافت داشته است. مقاله فوق‌الذکر که به ارائه عملکرد «کتابخانه‌های مد» در اسکاندیناوی می‌پردازد، وجود کتابخانه‌های مد را راهکار جالبی می‌داند که در آن، مردم برای تجربه تمامی سبک‌ها هیچ‌گونه هزینه‌ای پرداخت نمی‌کنند و همچنین یک محل ملاقات برای طراحان جوان و مشتریان نهایی است. با این وجود این کتابخانه‌ها بر اساس تحلیل نهایی در این مطالعه به دلیل محدودیت منابع مالی و انسانی و همچنین الگوهای مصرف مد در مقیاس کوچک باقی مانده و موارد ذکر شده موانع اصلی دسترسی به بازار در این نوع از کتابخانه‌ها هستند. این نکات مطابق با پژوهش کاظمی و سیفی (۱۴) بوده، که نشان دادند کارآفرینی در کتابخانه‌ها با مسائل و مشکلات بسیاری مواجه است. همچنین پژوهش عطائی ظاهر و همکاران (۱۵) زیرساخت فضا و تجهیزات و امکانات، زیرساخت نیروی انسانی و بودجه کمتر از حد متوسط را از موانع اقتصادی در کتابخانه‌ها بر می‌شمرند؛ لذا مسائلی مانند الگوی مصرف، زیرساخت‌ها و نبود نیروی انسانی ماهر را می‌توان از عوامل اصلی در عدم توجه کسب و کار در کتابخانه دانست. علاوه بر موارد فوق، مشارکت پایین کتابخانه‌ها در ایجاد کسب و کار موجب شده تا وجود موضوع مهمی همچون کسب و کار در کتابخانه‌ها توسط پژوهشگران نیز کم‌رنگ شمرده شود و پژوهش‌های اندکی در این زمینه انتشار یابد؛ به‌طوری‌که در خصوص اهمیت موضوع مشارکت کتابخانه‌ها در برپایی کسب و کار در این مراکز Welch در پژوهش خود مشارکت را پایه و اساس اولیه کسب و کار و ارائه خدمات به کاربران توسط کتابخانه‌ها می‌داند و تاکید می‌کند کتابداران باید نقش و حرفه خود را در میان جامعه کسب و کار با استفاده از مشارکت تقویت نمایند (۱۷).

بر اساس الگوی ساختار لایه‌ای نیز موضوعات مورد بحث در مطالعات حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها بر اساس طیف زمانی انتشار مقالات مورد بررسی قرار گرفت. طبق نتایج مشخص شد که بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ اوج انتشار مقالات در این حوزه بوده و طی این بازه‌ی زمانی موضوع کسب و کار در کتابخانه‌های دانشگاهی، نوع خدمات ارائه‌شده در کتابخانه‌ها و سواد اطلاعاتی محور اصلی پژوهش‌های صورت گرفته بوده است. از جمله مطالعاتی که روی جنبه‌های مربوط به کسب و کار در کتابخانه‌های دانشگاهی و ارائه خدمات در کتابخانه‌ها خصوصا کتابخانه‌های دانشگاهی تمرکز شده، می‌توان به پژوهش قاضی میرسعید، معتمدی و شاهیوند (۱۳) که به مسائل مربوط به بازاریابی در کتابخانه‌های دانشگاهی، Ables و Magi که با تمرکز بر روی مطالعه شیوه‌هایی مانند هزینه‌های نسبی برای منابع، پایگاه‌های تجاری ارائه‌شده، محتوای وب‌سایت‌های کتابخانه، آموزش کاربر یا آموزش کتابخانه و خدمات مرجع با وجود تنوع

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

گسترده در ساختار سازمانی و منابع مالی (۱۶)، Bourke و همکاران که بر روی نقش کتابخانه‌های دانشگاهی در فراهم‌آوری کتاب‌های درسی و مطالب درسی، جمع‌آوری، سازماندهی و حفظ مطالعات موردی و چندرسانه‌ای و روابط آنها با ناشران (۱۸) و Hamad و همکاران که به نقش داده‌ها در کمک به درک نیازهای متغیر کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و کمک به کتابخانه‌ها برای نوآوری خدمات و استفاده از هوش تجاری (۱۹) تمرکز داشته‌اند اشاره نمود. در این پژوهش‌ها با بررسی مسائل با اهمیتی همچون ایجاد پایگاه‌های تجاری در کتابخانه‌ها، آموزش کاربر، خدمات مرجع، فراهم‌آوری کتاب‌های درسی و مطالب درسی و مواد چندرسانه‌ای و همچنین استفاده از هوش تجاری مسائل مهمی را مورد بررسی قرار داده که می‌توانند به کتابخانه‌ها در رونق کسب و کار کمک نماید.

از جمله کلیدواژه‌های مهم و تأثیرگذار مجموعه مقالات مطالعه شده در حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها، می‌توان به سه واژه ارزیابی «تکالیف درجه‌بندی شده»، «ارزش پایدار»، «آموزش عالی» اشاره کرد. در این مرحله، «ارزیابی تکالیف درجه‌بندی شده»، «ارزش پایدار» و «آموزش عالی» به ترتیب بر اساس مرکزیت درجه و مرکزیت بینابینی، و همچنین کلیدواژه «تکالیف درجه‌بندی شده»، «آموزش عالی» و «ارزش پایدار»، به ترتیب از نظر مرکزیت بردار ویژه از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین کلیدواژه‌ها بوند. همچنین «استراتژی‌های مدرن» و «برنامه‌های کاربردی»، «ارزش پایدار»، «آموزش عالی»، «روشنایی روز» و «وب‌سایت» از نزدیکی بیشتری نسبت به گره‌های مجاور برخوردار بودند؛ بر حسب شاخص هر چه مقدار کمتری برای کلیدواژه محاسبه شود آن کلیدواژه دارای نزدیکی بیشتری به سایر واژه‌ها در شبکه است.

بر اساس نتایج به دست آمده در خصوص میزان همکاری نویسندگان در نگارش مقالات نیز مشخص شد که نویسندگان در حوزه کسب و کار در کتابخانه تمایل زیادی به هم‌نویسندگی ندارند. با توجه به نتایج به دست آمده تعداد ۱۱۴ مقاله دارای یک نویسنده بودند. همچنین ۵۹ مقاله حاصل همکاری دو نویسنده بود و پس از آن نیز الگوی سه نویسندگی در ۲۱ مقاله توسط پژوهشگران مشاهده شد. سایر الگوهای هم‌نویسندگی (چهار، پنج، شش و هفت نویسندگی) نیز در تعداد بسیار کمی از مقالات رویت شد. به‌طوری‌که تنها در یک مقاله شش نویسنده مشارکت داشته‌اند.

با توجه به فراگیر شدن فناوری اطلاعات در تمامی زمینه‌ها، و موارد استفاده بسیار از آن، استفاده از فناوری اطلاعات درسازمان‌ها برای همپایی با فناوری‌های نوین و استفاده موثر و مناسب از منابع سازمانی و بهره‌گیری از مزایای این فناوری الزامی است. فناوری اطلاعات و ارتباطات علاوه بر تسهیل فرآیندهای کسب و کار کارآفرین، خود به عنوان زمینه‌ای برای خلق ارزش و ثروت در نظر گرفته می‌شوند. کتابخانه‌ها نیز با بهره‌گیری از این فناوری‌ها مانند اینترنت، استفاده از فناوری‌های چندرسانه‌ای، راه‌اندازی شبکه‌های اجتماعی و نظایر آن، علاوه بر ایجاد کسب و کار و کارآفرین شدن می‌توانند از طریق این فناوری‌ها محصولات خود را به بازار هدف عرضه نمایند؛ لذا اهمیت دادن به کسب و کار در کتابخانه‌ها یکی از مسائلی است که از طریق پژوهش می‌تواند موفقیت‌های زیادی در پی داشته باشد. بنابراین در این زمینه لازم است که سازمان‌ها از جمله: نهاد کتابخانه‌های عمومی، سازمان آموزش و پروزش، سازمان‌های مردم‌نهاد و سایر سازمان‌هایی که در آنها کتابخانه‌هایی دایر هستند به سیاست‌گذاری در خصوص تعیین نقشه راهی جهت انجام تحقیقات در زمینه ایجاد کسب و کار در کتابخانه‌ها همت گمارند؛ بنابراین جهت برنامه‌ریزی‌های آتی پیشنهاد می‌شود:

- ❖ توسط کتابخانه‌ها دوره‌های آموزشی در خصوص امکانات موجود و در دسترس و آگاهی‌رسانی در خصوص خدمات آنها به مراجعان جهت رونق کسب و کار آنها برگزار گردد.
- ❖ به کتابخانه‌های کشور در گردآوری امکانات مناسب و تجهیزات به روز جهت استفاده مراجعان توجه بیشتری شود.
- ❖ در پژوهشی مشابه تولیدات علمی حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها نمایه‌شده در پایگاه وب‌آوساینس مورد بررسی قرار گیرد و موضوعات بااهمیت شناسایی شوند.
- ❖ پژوهشگران کشور در همکاری علمی در تحقیقات حوزه کسب و کار در کتابخانه‌ها جهت افزایش کیفیت خروجی‌های علمی خود مورد حمایت قرار گیرند.
- ❖ در پژوهشی به شناسایی کسب و کارهای خلاق و پردرآمد در کتابخانه‌های بزرگ دنیا پرداخته شود.

ملاحظات اخلاقی: در این پژوهش، مسائل اخلاقی از جمله سرقت ادبی، انتشار یا تسلیم دوگانه و همچنین اصول محرمانگی در ارائه‌ی داده‌های پژوهش به‌طور کامل رعایت شده است.

تضاد منافع: نویسندگان تصریح می‌نمایند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

نویسندگان از تمامی کسانی که در تهیه این پژوهش‌ها ما را یاری رساندند، قدردانی بعمل می‌آورند.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

References

1. Singh D, Khamba JS, Nanda T. Influence of technological innovation on performance of small manufacturing companies. International Journal of Productivity and Performance Management. 2017; 66(7): 838-56.
2. Rezvani HR, Saham-khadam M. Business strategy correspondence with Environmental Uncertainty. Journal of Business Administration Researches. 2012; 4(7): 88-104. Available at: http://bar.yazd.ac.ir/article_174.html?lang=en [In Persian]
3. Shapouri S. Marketing in libraries. Library and Information Sciences. 2008; 11(1): 157-84. Available at: http://lis.aqr-libjournal.ir/article_43803.html?lang=fa [In Persian]
4. Khosravi H. Marketing in Libraries: Concepts, Laws and Challenges. Shamseh: Electronic Journal of the Organization of Libraries, Museums and Documentation Center of Astan Quds Razavi. 2014; 6 (24-25): 1-14. Available at: http://shamseh.aqr-libjournal.ir/article_60122.html [In Persian]
5. Golembiewski RT. Organization development: Ideas and issues. New York: Routledge; 2008.
6. Osareh F, Heidari Gh, Zare-Farashbandi F, Haji Zeinolabedini M. Bibliometrics to webometrics: Analysis of the principles, rules, and indicators. Tehran: Ketabdar; 2009. [In Persian]
7. Liu G-Y, Hu J-M, Wang H-L. A co-word analysis of digital library field in China. Scientometrics. 2012; 91(1): 203-17.
8. Kafshdooz Mohammadi F, Hosseininia GH, Meiguonpoory M, Vazifehdust H. Scientometrics and Presenting the Future Research Path to the Development of Startup Business Ecosystems. Scientometrics Research Journal. 2021; 7(14): 51-76. Available at: http://rsci.shahed.ac.ir/article_1155.html?lang=en [In Persian]
9. Sedighi M. Using of co-word analysis method in mapping of the structure of scientific fields (case study: The field of Informetrics). Iranian Journal of Information Processing and Management. 2015; 30(2): 373-96. Available at: https://jipm.irandoc.ac.ir/browse.php?a_code=A-10-1720-5&slc_lang=en&sid=1 [In Persian]
10. Van Eck NJ, Waltman L. Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. Scientometrics. 2010; 84(2): 523-38.
11. Saeed V, Soheili F. Investigating the statues of university of Tehran-Kish international campus library based on the marketing principles of 4Ps model from the users point of view. Knowledge and Information Management. 2015; 2(3): 33-42. Available at: https://lib.journals.pnu.ac.ir/article_3506.html?lang=en [In Persian]
12. Fallah Kurdabadi M. The role of public libraries in entrepreneurship from the perspective of managers. First National Conference on Iran and World New Research in Management, Economics, Accounting and Humanities. Shiraz, 2017. Available at: https://civilica.com/doc/675239 [In Persian]
13. Ghazi Mirsaeed SJ, Motamedi N, Shahivand M. Comparing the Marketing between the Libraries of Tehran and Shahid Beheshti Medical Sciences Universities based on 7Ps Marketing Model in 2017. Journal of Payavard Salamat. 2018; 12(4): 324-33. Available at: http://payavard.tums.ac.ir/article-1-6602-en.html [In Persian]
14. Kazemi R, Seifi L. Role of Public and Academic Libraries in Promoting and Dissemination of Entrepreneurship Services: Systematic Review. Librarianship and Information Organization Studies. 2019; 30(2): 39-57. Available at: http://nastinfo.nlai.ir/article_2324_d9cd3f4f91e276668f0d2460cb040d71.pdf [In Persian]

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]

15. Ataei Zaher Sh, Tajafari M, Sanatjoo A, Sharif A. Feasibility Study of Providing Effective Services on Economic Development in Mashhad Public Libraries. Library and Information Sciences. 2021; 24(2): 59-84. Available at: http://lis.aqr-libjournal.ir/article_68911.html?lang=en [In Persian]
16. Abels EG, Magi TJ. Current practices and trends in 20 top business school libraries. Journal of Business & Finance Librarianship. 2001; 6(3): 3-19.
17. Gilles C, VanDover M. The power of collaboration. Focus on collaborative learning. 1988: 29-34.
18. Bródka P, Skibicki K, Kazienko P, Musiał K. A degree centrality in multi-layered social network. 2011 International conference on computational aspects of social networks (CASoN). 2011; pp. 237-42.
19. Hamad F, Al-Aamr R, Jabbar SA, Fakhuri H. Business intelligence in academic libraries in Jordan: Opportunities and challenges. IFLA Journal. 2021; 47(1): 37-50.
20. Chandler S. From entrepreneur to infopreneur: Make money with books, eBooks, and information products: John Wiley & Sons; 2010.
21. Cascajares M, Alcayde A, Garrido-Cardenas JA, Manzano-Agugliaro F. The contribution of Spanish science to patents: Medicine as case of study. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2020; 17(10): 3638.
22. Emami M, Daniali S. Co-authorship network analysis and social network indicators of coronavirus research. Caspian Journal of Scientometrics. 2020; 7(2): 18-27. Available at: http://cjs.mubabol.ac.ir/article-1-208-en.html [In Persian]

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-14]
[DOR: 20.1001.1.24234710.1401.9.1.6.2]
[DOI: 10.22088/cjs.9.1.69]